

Mevit2800 Metoder i
medievitenskap
Kvalitativ tekstanalyse I

Espen Ytreberg

Opplegg for forelesningene

Forelesning I, 3/11:

- Om humanistisk metode
- Eksempel: Barthes' reklameanalyse

Forelesning II, 10/11:

- Om medievitenskapelig tekstanalyse
- Eksempel: Ecos fortelleanalyse

Før "analyse"

Klassisk retorikk: tekstforståelse som utøvelse av en kunst/et kunsthåndverk

Tidlig hermeneutikk: tekstforståelse som eksegesi (utleggelse) av meningen i hellige og klassiske tekster

En humanistisk analyse

Etablering av moderne vitenskaper på 1800-tallet

Vitenskapeliggjøringen av menneskevitenenskapene

Tanken om en egen ("positiv") kunnskap gjennom prosedyre

Humanistisk tekstforståelse: anti-positivistisk og skeptisk til vidtgående prosedyralisering

Sentrale vitenskapsteoretiske premisser

Helhetlig blikk, heller enn atomisering

Eksplisitering av fortolkning og refleksjon, heller enn prosedyralisering

Valget mellom et sympatisk og et kritisk blikk

Koblingen mellom teksten og samfunnets/kulturens makrostrukturer, særlig basert på marxistisk teori

Nomotetisk versus ideografisk

Hermeneutikk og fenomenologi: blikket på meningens kompleksitet, nyanser og helhet

Blikket på det unike i en tekst

Strukturalisme og strukturell semiotikk: blikket på grunnleggende meningsstrukturer

Blikket på det regelmessige i en tekst

Barthes' retorikk

Klassisk retorikk: læren om overtalelsen, "en god mann som snakker godt"

Fokus på produksjonen, teksten og mottakeren

Barthes: fokus på teksten, på *elocutio*

Ekspansjon av læren om troper og figurer til en generell vitenskap om teksters struktur

Strukturalistisk semiotikk

Denotasjon = leksikalsk (grunn)betydning ("hva er dette?")

Konnotasjon = felles "symbolsk" mer-betydning

Panzani-eksemplet

Denotasjon: pasta, tomat, parmesan, rødt, grønt, hvitt

Konnotasjon: "italienskhet"

Ideologi: euforisering av forbruk, oss versus dem

Bildet "naturaliserer" ideologien

Bildesemiotikkens problem

”Dobbel artikulasjon”: talen består av 1) lyder som kombineres til 2) ord

Bildets ”analoge representasjon” og ”polysemi”: betydningen er flertydig og vanskelig å avgrense

Det fotografiske bildet: ”et budskap uten kode” (s. 25) - i motsetning til f.eks et tegnet bilde

Tekst og bilde

Teksten ”forankrer” bildets flytende betydninger

Teksten ”forsterker” bildet: de to er komplementære

Kritikk av ”Bildets retorikk”

Barthes’ forestilling om bildet som betydnings-uklart og i behov av ”forankring” langt på vei forlatt

Vitenskapsteoretisk kritikk av strukturalistisk semiotikk: tro på felles grunnstrukturer problematisert innen diskursanalyse og dekonstruksjon

Barthes selv senere til den strukturalistiske semiotikken

Metodisk kritikk: nomotetisk strukturalisme er reduktiv, gjør analyse om til illustrasjon
